

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 34 (667)

2013 m. gruodžio 5 d.
Kaina 2,25 Lt
Išeina ketvirtadieniais

Susipažinkime: geriausi Vakarų ir Pietų Lietuvoje įgyvendinti projektai

Vidaus reikalų ministerija ir Centrinė projektų valdymo agentūra apdovanojo geriausius 2007–2013 m. savivaldybių įgyvendintus projektus

4–5 p.

Renginyje Palangoje buvo apdovanoti geriausi Vakarų Lietuvos savivaldybių projektai, įgyvendinti pagal Vidaus reikalų ministerijos administruojamas priemones. Apdovanojimus atsiėmė Klaipėdos, Telšių ir Skuodo rajonų savivaldybių ir projektų vadovai nusifotografavo su vidaus reikalų viceministru Algimantu Juocevičiumi (antras iš kairės) ir LSA direktore Roma Žakaitiene (centre)

Neringa – tarp suvaržymų ir proveržių

52-ąją miesto įkūrimo sukaktį šventusios Neringos meras Darius Jasaitis teigia, kad nepaisant apribojimų kurorte pavyksta įgyvendinti ne tik mažus projektus _____ 6–7 p.

Socialinės naujienos

Biržų, Šakių, Alytaus rajonų ir Šiaulių miesto savivaldybėse socialinėje srityje vykdomų darbų apžvalga _____ 14 p.

Prasminga socialinės atsakomybės našta

Žurnalistas Antanas Anskaitis mano, kad būtų teisinga, jei pinigines pašalpas skirstysiančios savivaldybės nors kiek sumažintų socialinę nelybę _____ 15 p.

SUSIPAŽINKIME: GERIAUSI VAKARŲ IR PIETŲ LIETUVOJE ĮGYVENDINTI PROJEKTAI

Jurgis Ambrasas

Marijampolės savivaldybės ir projekto vadovų dėka Pietų Lietuvoje geriausiu pripažintas Marijampolės Poezijos parko projektas. Jis pelnė ir renginio dalyvių simpatijų prizą

Lapkričio 22 d. Palangoje vyko Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Centrinės projektų valdymo agentūros rengiamas geriausių 2007–2013 m. Vakarų Lietuvoje įgyvendintų projektų apdovanojimo renginys. „Vanagupės“ viešbutyje rinkosi Vakarų Lietuvos savivaldybių atstovai ir kiti garbingi svečiai. Tarp dalyvių buvo vidaus reikalų viceministras Algimantas Juocevičius, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras Laisvūnas Bartkevičius, sveikatos apsaugos ministro patarėjai Darius Prialgauskas ir Inga Preikšienė, Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė Roma Žakaitienė, daugelio savivaldybių atstovai.

Renginyje buvo apdovanoti geriausi Vakarų Lietuvos savivaldybių projektai, įgyvendinti pagal Vidaus reikalų ministerijos administruojamas priemones „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“, „Probleminių teritorijų plėtra“, „Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas“ ir „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“. Svečiai renginio metu galėjo balsuoti už jiems labiausiai patikusį projektą.

VĒŽAIČIAI SUŽAVĖJO VISUS

Net du apdovanojimai atiteko Klaipėdos rajono savivaldybei už projektą „Vėžaičių kultūros centro renovacija“ pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“. Šis projektas pelnė ir susirinkusių simpatijų apdovanojimą. Klaipėdos rajono savivaldybei atstovavo meras Vaclovas Dačauskas, mero pavaduotoja Rūta Cirtautaitė, administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja Raimonda Kučinskaitė ir Vėžaičių kultūros centro direktorė Alma Slušnytė.

Projektas, kurio vadovė buvo savivaldybės administracijos Statybos ir kelių priežiūros skyriaus vedėja pavaduotoja Aldona Balčikonienė, įgyvendintas 2009–2012 m. Rekonstruotas centro pastatas, įrengtos sporto ir automobilių stovėjimo

Geriausias 2007–2013 m. Pietų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ atiteko Elektrėnų savivaldybei ir projekto vadovams už Semeliškių miestelio atgimimą

aiškėtelės, sutvarkyta kita viešoji infrastruktūra. Projekto vertė – per 2 mln. Lt, iš kurių didžioji dalis – ES fondų parama.

Pristatydama projektą Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja R. Kučinskaitė sakė: „Projektas buvo inicijuotas ir įgyvendintas su tikslu atverti Vėžaičių miestelio gyventojams ir svečiams kelius į išskirtinį kultūros paveldo objektą – išlikusias Vėžaičių dvaro arklides, kelius į paslaptinę ir kerintį kultūros, meno pasaulį, kelius ir takelius vaikams ir suaugusiesiems, kuriantiems ir prasmingai leidžiantiems laisvą laiką.“ Iki projekto įgyvendinimo kultūros centro pastatas neatitiko higienos normų, nebuvo galimybės užtikrinti darbuotojams ir lankytojams saugios saviraiškos aplinkos.

Šis projektas taip pat nominuotas „Europos burių 2013“ apdovanojimams, kurie skiriami už naujoves, pažangų verslą, galimybę tobulėti, galimybę dirbti jaunimui, jaukią aplinką, suteiktas e. galimybes, veiksmingiausią komunikaciją, turiningą laisvalaikį ir atvertus kelius. Kaip tik pastarajai nominacijai atrinktas „Vėžaičių kultūros centro renovacijos“ projektas.

Per internetinį balsavimą, kuris vyksta iki gruodžio 8 d. delfi.lt ir esparama.lt portaluose, Lietuvos žmonės nuspręš, kuris „Europos burių“ projektas vertas aukščiausio įvertinimo. „Europos burių“ rinkimais siekiama įvertinti ir visuomenei pristatyti didžiausias vertes žmogui, kraštui, visuomenei ir valstybei kuriančius ES fondų lėšomis finansuojamus projektus. Balsavimo rezultatai bus skelbiami kitų metų sausio mėnesį per iškilmingą apdovanojimų ceremoniją.

Šis projektas nugalėjo ir nominacijoje „Geriausias 2007–2013 m. Vakarų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“. Šiai nominacijai buvo pateiktas bene gausiausias projektų skaičius – komisija rinkosi iš penkiolikos labai gerų projektų ir, pasak Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos departamento Sanglaudos skatinimo veiksmų programos skyriaus vedėjo Arūno Grumado, buvo labai sunku išrinkti tik tris.

Be Vėžaičių kultūros centro atnaujinimo projekto, buvo pasiūlyti Radviliškio rajono savivaldybės Pakiršinio kaimo kultūros namų rekonstrukcijos projektas ir Daugėdų gyvenvietės viešosios infrastruktūros plėtros projektas. Pristatydami nominuotus projektus susirinkusiems svečiams savivaldybių atstovai demonstravo nuotraukas, džiaugėsi rezultatais ir projektų nauda jų miesto ar gyvenvietės bendruomenei.

KITI VAKARŲ LIETUVOS PROJEKTAI

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Vakarų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“. Buvo pasiūlyti šie trys projektai:

- Vytauto g. nuo J. Tumo-Vaižganto iki Aerodromo g.

Tauragėje aplinkos, viešųjų pastatų fasadų ir erdvių sutvarkymas;

- Katedros aikštės tęsinio ir laiptų iki Birutės g. Telšiuose tvarkybos darbai;

- Apleistų ir užterštų Telšių miesto teritorijų prie Masčio ežero regeneravimo ir tvarkymo darbų atlikimo II etapas.

Šioje nominacijoje nugalėjo Telšių Masčio ežero tvarkymo darbų projektas. Telšių rajono savivaldybės meras V. Kleiva pristatė susirinkusiesiems abu šios savivaldybės projektus, supažindino su atliktais darbais ir pasiektais rezultatais, pasidalijo gerąja projektų įgyvendinimo patirtimi. Renginyje taip pat buvo pristatytas Centrinės projektų valdymo agentūros sukurtas filmas apie sėkmingai įgyvendintus projektus Telšių rajone.

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Vakarų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Probleminių teritorijų plėtra“. Buvo pasiūlyti keturi projektai, vertinimui iš jų žiuri atrinko tris:

- Skuodo miesto centrinės dalies sutvarkymas;
- Žemaičių gatvės dalies, aikštės šalia M. Mažvydo akligatvio ir Jonišio miesto parko pritaikymas gyventojų verslo poreikiams, kultūrinei veiklai, gyventojų laisvalaikiui;

- Jurbarko miesto urbanistinės infrastruktūros plėtra (I etapas) Nugalėjo Skuodo miesto projektas.

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Vakarų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas“. Pateikti keturi projektai, atrinkti trys:

- Bendrabučio patalpų Kelmės mieste rekonstravimas į socialinius būstus;

- Socialinio būsto plėtra Jurbarko mieste ir Socialinio būsto plėtra Jurbarko mieste (II etapas);

- Socialinio būsto plėtra Mažeikių rajone.

Nugalėjo socialinio būsto plėtros Mažeikių rajone projektas.

PRIZŲ UŽDERĖJO IR PIETŲ LIETUVOJE

Lapkričio 27 d. Birštone, viešbutyje „Nemuno slėnis“, įvyko panaši ceremonija, kurioje apdovanoti geriausi Pietų Lietuvos projektai, įgyvendinti pagal Vidaus reikalų ministerijos administruojamas priemones „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“, „Probleminių teritorijų plėtra“ ir „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“.

Renginyje dalyvavo vidaus reikalų viceministras Algimantas Juocevičius, regioninės politikos ir regioninės plėtros departamentų atstovai, Pietų Lietuvos miestų ir rajonų savivaldybių atstovai, kiti kviestiniai svečiai.

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Pietų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“:

- Vilniaus ir Kauno gatvių žiedo, Senamiesčio skvero ir aplinkinių S. Dariaus ir S. Girėno, Vilniaus, Bažnyčios, Alyvų tako gatvių Alytuje aplinkos kompleksinis tvarkymas (šaligatvių, pėsčiųjų takų, apšvietimo, fontano rekonstrukcija);

- I Alytaus aikštės ir jos prieigų kompleksinis sutvarkymas: I Alytaus aikštės, fontano rekonstrukcija, pėsčiųjų, dviračių takų iki Studentų skvero, apšvietimo įrengimas, aplinkos sutvarkymas;

- Kompleksinis Poezijos parko Marijampolėje teritorijos sutvarkymas.

Geriausiu pripažintas Marijampolės Poezijos parko projektas. Jis pelnė ir renginio dalyvių simpatijų prizą.

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Pietų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Probleminių teritorijų plėtra“:

- Sutvarkyta Šalčininkų miesto parko teritorija ir teritorijos prieigos (įrengtas parko apšvietimas, sutvarkyti želdiniai, įrengti takai, šaligatviai, dviračių takai ir kita viešoji infrastruktūra);

Druskininkų savivaldybės administracijos direktorė Vilma Jurgelevičienė (kairėje) atsiėmė prizą už Druskininkų kurorto kultūros infrastruktūros kompleksinę plėtrą

- Lazdijų miesto teritorijos, esančios tarp Dainavos ir Vytauto gatvių, ir teritorijos, esančios tarp Kauno, Senamiesčio, Nepriklausomybės, Seinų, Gustaičio, Vilniaus, Sodų, Dzūkų gatvių, kompleksinė infrastruktūros plėtra;

- Druskininkų kurorto kultūros infrastruktūros kompleksinė plėtra. Geriausiai įvertintas Druskininkų savivaldybės projektas.

Nominacija „Geriausias 2007–2013 m. Pietų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“:

- Semeliškių miestelio kompleksinė plėtra;

- Merkinės miestelio viešosios infrastruktūros plėtra;

- Kompleksinė Viečiūnų plėtra (Druskininkų savivaldybė).

Šioje rungtyje pirmavo Elektrėnų savivaldybės Semeliškių miestelis. Prizus nugalėtojams ir nominantams įteikė vidaus reikalų viceministras A. Juocevičius. Jis pasidžiaugė, kad regionai sėkmingai investavo į įvairius projektus ir Lietuva dėl to tik gražėja.

(Gruodžio 4 d. buvo apdovanoti geriausi Rytų Lietuvos savivaldybių projektai. Apie tai skaitykite kitame „Savivaldybių žinių“ numeryje.)

Po projekto įgyvendinimo taip atrodo Telšių Masčio ežero pakrantėje pastatytas amfiteatras

Dalyvių simpatijų kategorijoje Alytaus miesto projektas taip pat tapo nugalėtoju, o Pirmojo Alytaus aikštės ir jos prieigų kompleksinio sutvarkymo projektas laimėjo trečiąją vietą. Alytus, kaip regiono ekonomikos augimo centras, įgyvendina 12 projektų pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtros priemonę

NERINGA – TARP SUVARŽYMŲ IR PROVERŽIŲ

Sandra Vaišvilaitė, Ingrida Végelytė

Atsivėpę nuo įtempto vasaros sezono, neringiškiei suskato švęsti 52-ąją miesto įkūrimo sukaktį. Visą lapkritį koncertais, parodomis, filmais ir sporto renginiais džiuginęs ciklas kulminaciją pasiekė projekto „Kitokia Neringa“ metu, kai pagal specialius žemėlapius neringiškiei ir svečiai galėjo apsilankyti savivaldybėje, kurioje laukė filmai ir kava. Muziejai kvietė į šokolado degustaciją, viduramžių šokių fiestą, kavinės – į vakarėlius. Neringos gimtadienis jau nebeįsivaizduojamas be „Kuršių kiemo“, kuris ir šiemet siūlė įvairiausių linksmybių ir vaišių. Šventinį savaitgalį vainikavo didysis koncertas „Žinutė iš jūros“.

Šventės proga pravartu apžvelgti besibaigiančius metus ir apibendrinti nuveiktus darbus. Neringos kurortas gali pasigirti, kad šiais metais pelnė apdovanojimą už teikiamų turizmo paslaugų visumą. Konkurse „Lietuvos turizmo traukos vietovė 2013. Turizmas pritaikytas visiems“ Neringai skirta trečioji vieta. Minėdama Sveikatingumo metus Neringos savivaldybė įgyvendino projektą, skatinantį laisvalaikį leisti aktyviai. Mero Dariaus Jasaičio iniciatyva ugdyti sveikus įpročius kartu mėgaujantis natūralia gamtine aplinka kurorto gyventojams ir svečiams nuo šiol padės lauko treniruoklių kompleksai Nidoje ir Juodkrantėje.

Vienas reikšmingiausių šių metų įvykių – pradėta valstybinės reikšmės krašto kelio Smiltynė–Nida rekonstrukcija. Po kelerius metus trukusių diskusijų ir derinimų rekonstruojamas blogiausias kelio ruožas tarp Nidos ir Preilos gyvenviečių. 1970 m. nutiestas kelias buvo vienas blogiausių krašto kelių šalyje, pasižymintis didžiuliu avaringumu. Aktyviai tvarkomos gyvenviečių gatvės ir keliai, rekonstruotas įvažiavimas į Pervalkos gyvenvietę, baigta dviračių tako rekonstrukcija tarp Pervalkos ir Nidos. Įgyvendinami Nidos centrinės dalies sutvarkymo pirmojo etapo darbai. Jau pakeisti seni ir įrengti nauji šviestuvai, šiuo metu klojama nauja danga.

Kurorto bendruomenė džiaugiasi ir plėtojama šviesolaidinio interneto tinklu. Planuojama, kad visų Neringos kurorto

„Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano ginčijomės aštuonerius metus, kol jį priėmė. Iš esmės ginčijomės tik apie tai, ką griauti ir ko negriauti, niekas jame nefantazavo į priekį. Čia liko tai, kas buvo planuota dar 1994 metais, tik dar numatyta, ką papildomai nugriauti“, – sakė Neringos savivaldybės meras D. Jasaitis. Šiais metais patvirtintas Neringos savivaldybės strateginis plėtros planas 2014–2020 metams

gyvenviečių gyventojams galimybė juo naudotis bus suteikta kitais metais. Sėkmingai įgyvendinami gyvenamojo būsto statybų darbai. Praėjusiais metais pradėti statyti penki (4–6 butų) gyvenamieji namai, formuojantys šiam kraštui būdingą siluetą. Juose įrengti 24 butai bus nuomojami gyventojams: nuo 2002 m. savivaldybė negalėjo įgyvendinti nė vieno socialinio būsto fondo plėtros projekto ir nesuteikė nė vieno būsto sąrašuose įrašytiems asmenims.

Šią vasarą po 20 metų pertraukos atnaujinta laivyba Kuršių mariose – atsivėrę vandens keliai Lietuvos ir Rusijos upeiviams leis aktyviau plėtoti vandens turizmą. Nidos gyvenvietėje baigiamas statyti žvejų reikmėms skirtas priepilaukos aptarnavimo pastatas, kuriame bus apdirbamos žuvis ir sandėliuojami įrankiai. Neringos savivaldybės administracija inicijavo šį projektą, siekdama gerinti vietos žvejų darbo sąlygas. Purvynės gatvėje greta marių statomas pastatas bus sudarytas iš dvylikos sandėlių, kurie bus nuomojami žvejų įmonėms.

Šiais metais patvirtintas Neringos savivaldybės strateginis plėtros planas 2014–2020 metams. „Neringa – nepakartojamo kraštovaizdžio ir darnios aplinkos pajūrio kurortas, išsiskiriantis svetinga bendruomene, saugia ir patrauklia aplinka gyvenimui ir poilsiui, kokybiškomis ir išskirtinėmis paslaugomis turistams bei lankytojams ir puoselėjantis kultūros, istorijos paveldą ir savitą etninę kultūrą“, – tokia Neringos savivaldybės plėtros vizija numatoma plane.

Nors svarbiausios plane numatomos priemonės ir investicijos yra susijusios su vandens, sveikatinimo ir kultūrinio turizmo

plėtra, kurorto patrauklumo didinimu gerinant turizmo paslaugų kokybę ir mažinant sezoniškumą, Neringos meras D. Jasaitis, turintis idėjų, vizijų ir revoliucinių minčių, kaip tai įgyvendinti, guodėsi, kad visos idėjos ir mintys vienareikšmiškai atsimuša į Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą.

„Pavyksta įgyvendinti tik mažus projektėlius. Pastatyti smagius ir nedidelius treniruoklių kompleksėlius, kuriems nereikia statybos leidimų. O planai, susiję su didesnėmis investicijomis, kaip baseinai, subliūkšta ir sugriūva. Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano ginčijomės aštuonerius metus, kol jį priėmėme. Iš esmės ginčijomės tik apie tai, ką griauti ir ko negriauti, niekas jame nefantazavo į priekį. Čia liko tai, kas buvo planuota dar 1994 metais, tik dar numatyta, ką papildomai nugriauti“, – sakė D. Jasaitis.

Meras teigė, kad neringiškiai norėtų jūros terapijos ir SPA paslaugų, pramogų ir aukštesnės klasės viešbučių, kad greičiau pradėtų veikti lėktuvų lauko nusileidimo aikštelė ir daugiau turistų atvyktų oro keliu. Norėtųsi iki Klaipėdos atnaujinto kelio, nes dabar jis prastos būklės.

Vystyti infrastruktūrą būtina ir mažesnėse kurorto gyvenvietėse. Neringiškiai džiaugiasi, kad mažiausioje – Pervalkoje bus galima įgyvendinti planus statyti ekokempingą. Jau rengiama dokumentacija Kuršių buities muziejui po atviru dangumi. Nidos kaimynystėje įsikūrusioje Preiloje puoselėjami planai įrengti Vėjo parką su sporto ir žaidimų aikštelėmis, gyvenvietės didžiojoje įlankoje atsiras žvejų ir mažųjų laivų uostas. Neringai taip pat būtina modernizuoti Nidos tarptautinį keleivinį uostą, nes vasarą atplaukiančios jachtos čia nebetelpa. Modernizavimo darbams pasirengta, dabar ieškoma finansuotojų. Atnaujinama ir būsimo Juodkrantės vidaus vandenų keleivinių laivų ir turistinių jachtų uosto, kuriame tilps apie 60 įvairaus dydžio jachtų ir kitų mažųjų laivų, dokumentacija.

Pajūryje įkurti jūros terapijos centro nepavyksta, nes Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba užbrėžė aukštus reikalavimus – centras gali būti skirtas tik gydymo ir profilaktikos reikmėms, sveikatinimo procedūroms, čia negali būti teikiamos apgyvendinimo ir nakvynės paslaugos. Todėl nerandama investuotojų, mat tokia įstaiga pati neišsilaikytų, ją turėtų dotuoti poilsio parko pastatas su vaizdu į jūrą.

Meras D. Jasaitis taip pat tvirtino, kad Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija iš praėjusio ES finansinio laikotarpio nėra įsivainiusi nė vieno euro, laiko tai nusikalstama veikla ir mano, kad kažkas turėtų atsakyti už tokį aplaidumą: „Europa gamtosaugai, parkams skiria milijonines lėšas. O jie prisikūrė tiek draudžiančių įstatymų, kad nebegali įsivaininti tų pinigų. Jei taip vyks ir toliau, 2014–2020 metus pramiegosime, tai ir liksime tokie, kaip mus mato iš Vilniaus: apaugęs miško keliukas, ir tiek.“

Meras tvirtino, kad nėra prieš konservatyvumą, viską buvo galima padaryti ir iš tradicinių, Kuršių nerijai būdingų medžiagų: medinius takus, sūpuokles, neįgaliesiems nusileidimo prie jūros takus. Ne betoninius, medinius, bet nedaro. „Norime atnaujinti kultūros ir turizmo informacijos centrą. Architektai sukūrė gražų projektą, kad vakare jis kaip geltonas gintaro gabalas atrodytų. Neleidžia tokio statyti, esą Neringai netinka, vizualinė tarša. Vis dėlto neatsisakome minties centrą moder-

Mero D. Jasaičio iniciatyva ugdyti sveikus įpročius kartu mėgaujantis natūralia gamtine aplinka kurorto gyventojams ir svečiams nuo šiol padės lauko treniruoklių kompleksai Nidoje ir Juodkrantėje

nizuoti, pirkimo procedūros jau pradėtos – pokyčiai kurortui būtini. Viliamės, išeitį rasime“, – teigė D. Jasaitis.

Vis dėlto, pasak mero, Neringa juda į priekį. Kelio Nida–Pervalka rekonstrukcija vyksta – šią vasarą pasitiks nauju, platesniu keliu. Žuvininkystės ūkio pastatas pavirs moderniu viešbučiu su konferencijų sale, galbūt scena ant vandens, SPA kompleksu, žuvies turgeliais. Lėktuvėliai vasarą jau leis.

„Visus kviečiame, laukiame – oras geras, saulė šviečia, žuvis kimba, grybai dygsta“, – linksmai kvietė Neringos meras D. Jasaitis.

Neringa juda į priekį. Įkasta simbolinė kapsulė kelio rekonstrukcijos darbų pradžiai. Kelio Nida–Pervalka rekonstrukcija vyksta – ateinančią vasarą pasitiks nauju, platesniu keliu

PRASMINGA SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS NAŠTA

Antanas Anskaitis

Lapkričio 26 d. Seimas papildė Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą. Dabar į tą sudėtingą ir atsakingą darbą, kurį dvejus metus atkakliai dirbo bandomųjų Akmenės, Panevėžio, Radviliškio, Raseinių, Šilalės rajonų savivaldybių socialiniai darbuotojai, turės įsitraukti visos Lietuvos savivalda. Nuo kitų metų atsiranda nauja savarankiškoji funkcija, arba, kitaip tariant, ant savivaldybių pečių užguls didelė socialinės atsakomybės našta – teikti finansinę paramą sunkiausiai besiverčiantiems ir labiausiai pažeidžiamiems žmonėms.

O tokių sunkiai galą su galu besuduriančių – ištisa armija: pernai buvo 222 tūkst., šiemet – 199,4 tūkst. Nors, ekonomikai atsigauvant, minimaliai algai padidėjus, šelpiamųjų šiek tiek mažėja, kitąmet jiems remti, kaip planuojama, dar reikės 575 mln. Lt. Tik pagalvokime: daugiau negu pusės milijardo. Koks yra aštrus besibaigiančios ekonominės krizės kirtis žmonėms, parodo dar du skaičiai. 2009 m. finansinę paramą gavo tik 75 tūkst. šalies gyventojų, tada pakako 190,7 mln. Lt.

Kai regi tiek daug skurstančiųjų, negali nesipiktinti Konstitucinio Teismo reikalavimu nuo šių metų spalio atstatyti iki krizės buvusias teises ir aukštų valdininkų tūkstančiais skaičiuojamas algas. Seniai žinoma tiesa: žmones labiausiai erzina ne skurdas, o skurdą gimdanti socialinė nelygybė. Gaila, kad tos tiesos nepaiso nuo realybės atitrūkusios juridinės galvos, šmaikštuolių jau pramintos chapūgomis.

Būtų moralu ir teisinga, kad savivaldybės, įgijusios minėtą savarankiškąją funkciją, skaidriai ir teisingai skirdamos pinigines pašalpas, savo veikla nors kiek sumažintų socialinės nelygybės jungą.

Finansinės paramos skyrimas – ne techninis darbas, o svarbus socialinis aktas. Tuo akivaizdžiai įsitikino bandomųjų savivaldybių darbuotojai. Nepakanka pažiūrėti, ar pilietis formaliai patenka į atitinkamą remiamųjų grupę. Patirtis parodė, kad nemaža dalis norinčiųjų gauti paramą, švelniai tariant, elgiasi nesąžiningai, neparodo, stengiasi nuslėpti tikrąsias pajamas. Kaip sakė Šilalės rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vedėja Danguolė Račkauskienė, apie 10 proc. pretendentų, sužinoję, kad jų prašymus tikrins paramos teikimo komisijos, jau išvis prašymų nerašė. Nepatogu apsimesti vargšu, kai komisijos nariai – savų bendruomenių atstovai, seniūnaičiai, visuomeninių organizacijų nariai, garbingo elgesio kaimynai.

Mažuose miesteliuose, kaimų gyvenvietėse stiprūs bendruomeniniai ryšiai, kaimynai vieni kitus pažįsta, mato, ką kas veikia, kaip gyvena, todėl nesunku nustatyti, kam iš tikrųjų reikia paramos, o kas tik apsimeta jos reikalingas. Sudėtingiau bus paramos prašytojus įvertinti miestuose. Nors miestuose žmonės gyvena arčiau vieni kitų, tačiau labiau susvetimėję, mažiau vieni apie kitus žino. Todėl didžiųjų miestų

socialinės paramos skyrių darbuotojams teks dėti daugiau pastangų užmegzti ryšius su daugiabučių namų bendrijų vadovais, mikrorajonų visuomeninių organizacijų nariais. Gaila, nė vieno miesto savivaldybė eksperimente nedalyvavo, todėl dabar teks žengti neišbandytu keliu.

Neseniai buvusi griežta Rusijos muitininkų patikra atskleidė vieną kai kam netikėtą dalyką. Lietuvos degalinėse trečdaliu, o pasienio rajonuose net 40 proc. padidėjo degalų pirkimas. Tai akivaizdžiai parodė, kokie dideli kontrabandos mastai. Juk yra neturtėlių vardu prisidengusių lengvo gyvenimo skrajūnų, kurie oficialiai nedirba, gauna valstybės paramą, per dieną kelis kartus kerta sieną, veždami degalus, cigaretes, kitas prekes. Jei paramos teikimo komisijų nariai bus principingi, galima tikėtis, kad jų veikla prisidės ir prie kontrabandos mažinimo. Tokios pozicijos ypač linkėtina laikyti rajonų, besiribojančių su Baltarusija ir Kaliningrado sritimi, komisijų nariams. O kiek yra „vargšų“, kurie, pateikę prašymus pašalpai gauti, nė nesulaukę jų svarstymo rezultatų išdumia uždarbiauti į airijas ar norvegijas?

Dalis žmonių, dėl vienu ar kitu priežastčių netekę darbo ir pajamų šaltinio, susitaikė su vargingu gyvenimu iš pašalpų ir jau atrato dirbti. Formuojasi nuomonė, kad gauti pašalpas oru, o dirbti gėda. Du Panevėžio rajono Pajstrio seniūnijos bedarbiai, jauni, stiprūs vyrai, pasijuto pažeminti ir patekė į XXI amžiaus vergovę vien dėl to, kad už gaunamas socialines pašalpas savivaldybė pareikalavo per mėnesį 40 valandų dirbti visuomenei naudingą darbą. Tikėtina, kad kitąmet su panašiais atvejais gali susidurti ir kitos savivaldybės.

Derėtų gerai pagalvoti, kokį pasiūlyti darbą, kad nuo jo atratę ar išvis darbo džiaugsmo nepatyrę žmogus pajustų ne primetamą prievartą, o kilnią pareigą. Suprantama, jauniems, į panas besidairantiems vyrams šluoti šaligatvius ar grėbstyti lapus kapinėse ištis gali būti gėdinga.

Seniūnijose derėtų rasti tokių darbų, kuriuos atlikę žmonės galėtų didžiulis, sakykim, būti policijos pagalbininkais, visuomeniniais gidas, prižiūrėti piliakalnius, mirusių mūsų rašytojų, kultūros ir meno veikėjų sodybas, padėti seneliams, invalidams, slaugos ligoninių gyventojams. Pagaliau galima rasti ir tokių darbų, kuriuos galima dirbti neišeinant iš namų, sakykim, auginti triušius, nutrijas, braškes. Kai kurie Žemaitijos ir Klaipėdos krašto ūkininkai pradėjo verstin triušinėkystę, jau prižiūri po 4–5 tūkst. ilgausių. Būtų ištis prasminga, jei iš sutaupyto lėšų seniūnijų darbuotojai nupirktų po keletą porų triušiukų, pavasarį juos padovanotų sunkiai besiverčiančių šeimų vaikams. Ar tai netaptų paskata ugdyti darbštumą, atsakomybę?

Medislovo Ščepavičiaus pieš.